

Metodické poznámky

Veškeré údaje se týkají občanů České republiky a cizinců s trvalým pobytem v České republice, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území České republiky na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území České republiky a cizinců s platným azylem v České republice.

Údaje zahrnují i události (sňatky, narození a úmrtí) českých občanů s trvalým pobytem na území ČR, ke kterým došlo v cizině a byly zaregistrovány v ČR v termínu, který umožňuje jejich zařazení do statistiky.

Definice demografických událostí a nejpoužívanějších z nich odvozených souhrnných ukazatelů jsou uvedeny na <https://www.czso.cz/csu/czso/pohyb-obyvательства-metodika>.

Věkem (v letech, dnech) se rozumí dokončený věk.

Území krajů vymezuje od roku 2021 zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu. Kraje jsou vymezeny konkrétními správními obvody obcí s rozšířenou působností (viz Vyhláška č. 346/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu).

Publikace obsahuje údaje o počtu a pohybu obyvatel jednotlivých krajů (a celé České republiky) v desetileté časové řadě let 2011–2020, přičemž všechny uvedené údaje se vztahují k **území daného kraje** platnému k **1. 1. 2021**. Údaje za jednotlivé kraje jsou tak v čase plně srovnatelné¹.

V uvedeném časovém období došlo k územní změně krajů pouze jednou, a to zákonem č. 15/2015 Sb., s účinností od 1. 1. 2016, který zrušil vojenský újezd (VÚ) Brdy ve Středočeském kraji a stanovil nové hranice ostatních VÚ. V souladu se změnou územní příslušnosti dotčených katastrálních území došlo ke změně hranic a obyvatelstva krajů Středočeského, Plzeňského, Karlovarského, Ústeckého, Jihomoravského a Olomouckého. Ze Středočeského kraje byla část obyvatelstva zrušeného VÚ Brdy nově začleněna do kraje Plzeňského (obyvatelé v katastru obce Skořice). Část obyvatelstva VÚ Hradiště v Karlovarském kraji byla začleněna do kraje Ústeckého (obyvatelé v katastrech připadajících k obcím Podbořanský Rohozec a Radonice). Obyvatelé VÚ Březina v Jihomoravském kraji byli nově začleněni do obyvatelstva kraje Olomouckého (do obcí Krumsín a Otaslavice).

Pro výpočet relativních ukazatelů, které udávají počet událostí v přepočtu na 1 000 obyvatel, se využívá tzv. střední stav obyvatel. Za střední stav obyvatel v kalendářním roce je považován počet obyvatel daného území o půlnoci z 30. 6. na 1. 7. sledovaného roku, který vychází z bilance počtu obyvatel daného území od počátku roku do konce června.

Sňatky jsou tříděny podle místa pobytu ženicha, pokud není uvedeno jinak. Průměrný věk ženicha/nevěsty při sňatku vychází z rozložení absolutních počtů sňatků podle věku ženicha/nevěsty.

Údaje o rozvodech přebírá ČSÚ od Ministerstva spravedlnosti ČR. Rozvody jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů. Délka trvání manželství vychází z data uzavření manželství a data

¹ V případě změny územního vymezení kraje v dané časové řadě se proto zde prezentované údaje v letech před touto změnou liší od údajů uváděných v ostatních výstupech demografické statistiky Českého statistického úřadu a veřejné databázi pro daný kraj a rok.

nabytí právní moci rozvodu. Průměrný věk muže/ženy při rozvodu vychází z rozložení absolutních počtů rozvodů podle věku muže/ženy.

Narození jsou tříděni podle místa pobytu matky v době porodu. Do roku 2013 pořadí dítěte reflektovalo všechny děti ženě narozené (včetně mrtvě narozených), od roku 2014 je pořadí zjišťováno pouze u živě narozených dětí a ze živě narozených dětí. Průměrný věk matky při narození dítěte vychází z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matek.

Mrtvorozenost je poměr počtu mrtvě narozených dětí k počtu všech narozených dětí (zde na 1 000 narozených).

Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Data o potratech ČSÚ přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Beze změny jsou převzaty také související číselníky (podrobnější číselník rodinného stavu ženy). Územně jsou potraty tříděny podle místa pobytu ženy v době potratu.

Úhrnná potratovost udává průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Kojenecká úmrtnost vyjadřuje poměr počtu dětí zemřelých před dosažením 1 roku věku k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Novorozenecká úmrtnost vyjadřuje poměr počtu dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů k počtu živě narozených dětí ve stejném období (zde na 1 000 živě narozených).

Naděje dožití je výsledným ukazatelem tzv. úmrtnostních tabulek, které ČSÚ zpracovává pro jednotlivé kraje, s ohledem na eliminaci náhodných výkyvů, za dvouletá kalendářní období. Údaj u roku 2020 přitom odpovídá úmrtnostní tabulce za období 2019–2020 apod. V tabulce za Českou republiku vychází uvedené hodnoty naděje dožití z jednoletých úmrtnostních tabulek.

Příčiny smrti jsou kódovány dle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10) a následných aktualizací, vydávaných Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Od roku 2011 provádí ČSÚ výběr základní příčiny smrti automatizovaně, pomocí programu (software IRIS).

Použité značky v tabulkách:

Pomlčka (-)	na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Tečka (.)	na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
Písmeno (x)	ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů